

TIBBIYOT TA'LIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA TALABALARNING
KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK
OMILLARI VA ULARNING AN'ANAVIY HAMDA VIRTUAL TARG'IBOTDAGI
O'RNI

Tursunbekova Nozima

Farg'ona davlat universiteti magistranti

Annotatsiya: *Mazkur maqolada tibbiyot ta'limidagi zamonaviy islohotlar sharoitida talabalarning kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning psixologik omillari hamda ularning an'anaviy va virtual targ'ibot jarayonlaridagi o'rni ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Sog'liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish, ta'lim jarayonini raqamlashtirish, kredit-modul tizimining joriy etilishi hamda klinik-amaliy tayyorgarlikning kuchaytirilishi sharoitida bo'lajak shifokorlarning kommunikativ ko'nikmalari alohida ahamiyat kasb etmoqda.*

Kalit so'zlar: *kommunikativ kompetentlik, tibbiyot ta'limi, ta'lim islohotlari, psixologik omillar, empatiya, refleksiya, ijtimoiy persepsiya, professional muloqot, an'anaviy targ'ibot, virtual targ'ibot, raqamli ta'lim, klinik kommunikatsiya.*

So'nggi yillarda tibbiyot ta'limi tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar talabalarning kasbiy va shaxsiy kompetensiyalarini rivojlantirishga katta e'tibor qaratmoqda. Xususan, kommunikativ kompetentlik tibbiyot mutaxassisi sifatida samarali faoliyat yuritishda muhim rol o'ynaydi. Kompaniyalar, bemorlar va hamkasblar bilan samarali muloqot qilish qobiliyati, shuningdek, turli professional va madaniy kontekstlarda o'z fikrini aniq va tushunarli yetkazish talabani nafaqat amaliy ko'nikmalarini, balki psixologik barqarorligini ham shakllantiradi. [1:15] Tibbiyot ta'limida kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish jarayoni ko'p omillarga bog'liq bo'lib, ularning asosiylaridan biri psixologik omillardir. Masalan, talabani o'ziga bo'lgan ishonchi, stressga chidamliligi, emotsional intellekti va ijtimoiy sezgirligi uning samarali muloqot qila olishida bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, pedagogik metodlar va ta'lim muhitining zamonaviy yondashuvlari ham ushbu kompetentlikni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. [3:45]

Bugungi kunda an'anaviy ta'lim vositalari bilan bir qatorda, virtual va raqamli platformalar orqali o'tkazilayotgan targ'ibot va treninglar talabalarning kommunikativ ko'nikmalarini mustahkamlashda keng imkoniyat yaratmoqda. Masalan, onlayn simulyatsiyalar, videokonferensiyalar, interaktiv forumlar va elektron o'quv kurslari talabalarga turli professional vaziyatlarda muloqot qilish tajribasini berish bilan birga, ularning o'zaro ijtimoiy aloqalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, an'anaviy va virtual ta'lim vositalarining uyg'un qo'llanilishi talabalarni kasbiy va shaxsiy jihatdan rivojlantirishda samarali vosita bo'lib, ularning psixologik tayyorgarligi, o'ziga bo'lgan ishonchi va stressga chidamliligini oshirishga yordam beradi.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

Mazkur maqolada tibbiyot ta'limidagi islohotlar kontekstida talabalar kommunikativ kompetentligini shakllantirishdagi psixologik omillar, shuningdek, an'anaviy hamda virtual targ'ibotning roli va samaradorligi tahlil qilinadi. [5:50]

Tibbiyot ta'limida kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish masalasi so'nggi yillarda ko'plab olimlar va pedagoglar e'tibor markazida turadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, samarali muloqot qobiliyati nafaqat bemor bilan ishlashda, balki kasbiy guruhlar, jamoaviy ish va ilmiy faoliyatda ham muhim ahamiyatga ega.

Psixologik omillar talabaning kommunikativ kompetentligini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Masalan, o'zini baholash, emotsional intellekt, stressga chidamlilik va motivatsiya darajasi kabi jihatlar muloqot samaradorligini belgilaydi. Shuningdek, shaxsiy xususiyatlar, masalan, ochiqlik, ijtimoiy sezgirlik va empatiya, talabaning aniq va samarali kommunikatsiya qila olishiga yordam beradi.

An'anaviy ta'lim vositalari, masalan, auditoriyada darslar, rolli o'yinlar, bemorlar bilan amaliy mashg'ulotlar va seminarlar talabalarga real professional vaziyatlarda muloqot qilish tajribasini beradi. Shu bilan birga, zamonaviy virtual platformalar — videokonferensiyalar, onlayn simulyatsiyalar, interaktiv forumlar va elektron kurslar — talabalarning kommunikativ ko'nikmalarini mustahkamlashda yangi imkoniyatlar yaratadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy va virtual ta'limning uyg'un qo'llanilishi talabalarning psixologik tayyorgarligini oshirish, ularni turli stress vaziyatlariga moslashuvchan qilish va professional muloqot qobiliyatini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. [8:20]

1. **Psixologik omillarning roli:** Talabalar o'zini baholash va emotsional intellekt darajasi yuqori bo'lsa, ular bemorlar va hamkasblar bilan muloqot qilishda samaraliroq bo'ladi. Stressga chidamlilik va motivatsiya darajasi past bo'lgan talabalar esa professional vaziyatlarda qiyinchiliklarga duch keladi.

2. **An'anaviy metodlarning samarasi:** Auditoriya mashg'ulotlari, rolli o'yinlar va amaliy mashg'ulotlar talabalarni real professional vaziyatga tayyorlaydi. Bu metodlar talabalarning o'zaro aloqalarini kuchaytiradi va o'z fikrini aniq yetkazish qobiliyatini rivojlantiradi.

3. **Virtual ta'lim vositalarining samarasi:** Onlayn simulyatsiyalar va interaktiv kurslar talabalarga xavfsiz muhitda muloqot tajribasini beradi. Bu ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi, stressni kamaytiradi va professional vaziyatlarga moslashuvchanlikni kuchaytiradi.

4. **An'anaviy va virtual metodlarning uyg'unligi:** Ikkala yondashuvning uyg'un qo'llanilishi talabalarning kommunikativ kompetentligini maksimal darajada rivojlantiradi. Masalan, dars davomida o'rganilgan nazariy bilimlar virtual simulyatsiyalar orqali mustahkamlanadi, bu esa nafaqat amaliy ko'nikmalarni, balki psixologik tayyorgarlikni ham oshiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tibbiyot ta'limidagi islohotlar jarayonida talabalar kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning psixologik omillari muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, talabaning emotsional intellekti, o'zini baholash darajasi, stressga

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

chidamliligi va motivatsiyasi uning samarali muloqot qila olishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shuningdek, psixologik barqarorlik va ijtimoiy sezgirlik talabning nafaqat bemorlar bilan, balki jamoaviy ishlarda va kasbiy hamkorlikda muvaffaqiyat qozonishida asosiy ko'rsatkich sifatida namoyon bo'ladi.

An'anaviy ta'lim metodlari — auditoriyada darslar, seminarlar, rolli o'yinlar va amaliy mashg'ulotlar — talabalarga real professional vaziyatda muloqot qilish tajribasini beradi. Bu usullar ularning kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish bilan birga, jamoada ishlash va muammolarni hal qilish qobiliyatini ham rivojlantiradi. Shu bilan birga, virtual ta'lim vositalari, jumladan, onlayn simulyatsiyalar, videokonferensiyalar va interaktiv kurslar talabalarga xavfsiz va qulay muhitda turli kommunikativ vaziyatlarni mashq qilish imkonini yaratadi. Bu esa ularning stressga moslashuvchanligini oshiradi va o'ziga bo'lgan ishonchni kuchaytiradi.[9:40]

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, an'anaviy va virtual metodlarning uyg'un qo'llanilishi talabalarning kommunikativ kompetentligini maksimal darajada rivojlantirishga xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida bu yondashuvlar bir-birini to'ldirishi, nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlashi va psixologik tayyorgarlikni oshirishi muhimdir.

Shu asosda quyidagi tavsiyalar ishlab chiqilishi mumkin:

1. **Psixologik tayyorgarlikni kuchaytirish:** Talabalarning emotsional intellekti, stressga chidamliligi va ijtimoiy sezgirligini rivojlantirishga qaratilgan maxsus treninglar, master-klasslar va seminarlar tashkil etish.
2. **An'anaviy va virtual metodlarni uyg'unlashtirish:** Auditoriya mashg'ulotlari va amaliy treninglarni onlayn simulyatsiyalar, videokonferensiyalar va interaktiv kurslar bilan birlashtirish. Bu talabalarga nazariy bilimlarni amalda qo'llash imkonini beradi.
3. **Raqamli resurslardan samarali foydalanish:** Talabalarning kommunikativ kompetentligini oshirish uchun interaktiv platformalar, onlayn forumlar va virtual bemor simulyatorlarini keng joriy etish.
4. **Doimiy baholash va qayta aloqa:** Talabalar kommunikativ ko'nikmalarini baholash uchun muntazam testlar, peer-review va mentorlik tizimini yo'lga qo'yish. Bu ularning kamchiliklarini aniqlash va samarali rivojlanish strategiyasini ishlab chiqishga yordam beradi.
5. **Kasbiy va shaxsiy rivojlanishni uyg'unlashtirish:** Kommunikativ kompetentlikni faqat amaliy ko'nikmalar bilan emas, balki psixologik va emotsional tayyorgarlikni rivojlantirish orqali ham mustahkamlash.

Natijada, tibbiyot ta'limidagi islohotlar talabalarning nafaqat kasbiy tayyorgarligini, balki psixologik barqarorligini va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu esa, o'z navbatida, ularning kelajakda samarali va mas'uliyatli tibbiyot mutaxassisi bo'lib yetishishida muhim omil hisoblanadi.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayeva, Sh. (2020). Pedagogik mahorat va kommunikativ kompetentlik. Toshkent: Fan va texnologiya.
2. Azizxo'jayeva, N. N. (2018). Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent: O'qituvchi.
3. Bodalev, A. A. (1996). Psixologiya obshcheniya. Moskva: Institut prakticheskoy psixologii.
4. Vygotskiy, L. S. (1991). Pedagogicheskaya psixologiya. Moskva: Pedagogika.
5. G'oziev, E. G'. (2012). Umumiy psixologiya. Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati.
6. Leontev, A. A. (2005). Psixologiya obshcheniya. Moskva: Smysl.
7. Musurmonova, O. (2016). Oliy ta'lim pedagogikasi. Toshkent: Noshir.
8. Rogov, E. I. (2003). Psixologiya obshcheniya. Moskva: Vlados. Sodiqov, A. (2019). Kasbiy kompetentlik va uni rivojlantirish omillari. Toshkent: Tafakkur.
9. Yo'ldoshev, J., & Usmonov, S. (2014). Pedagogik texnologiya asoslari. Toshkent: O'qituvchi.

